

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a Mgr. Gabriely Bašné v právní věci žalobce: **T. J. M.**, zast. Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy**, se sídlem Kaplanova 2055/4, Praha 11, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 9. 2018, č. j. 2 A 76/2018 - 49,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**
- III.** Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 3400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včas podanou kasační stížností napadl žalobce v záhlaví uvedený rozsudek Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 8. 2018, č. j. KRPA-286902-14/ČJ-2018-000022, jímž bylo rozhodnuto, že se žalobce podle § 129 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) zajišťuje za účelem jeho předání podle přímo použitelného právního předpisu Evropské unie – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. 6. 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „Dublin III“). Doba zajištění byla stanovena na 30 dnů ode dne omezení svobody.

[2] Městský soud nesdílel názor žalobce, že v daném případě nebyly splněny podmínky pro jeho zajištění, tedy že neexistovalo vážné nebezpečí útěku dle § 129 odst. 4 zákona o pobytu cizinců ve spojení s článkem 28 Nařízení Dublin III. Žalobce se na území ČR pohyboval neoprávněně, ve Spolkové republice Německo (dále jen „Německo“) nevyčkal na rozhodnutí o své žádosti o mezinárodní ochranu, na našem území se zdržoval bez pobytového oprávnění a platného cestovního dokladu. Soud taktéž nepovažoval za důvodnou námitku, že žalovaná zatížila rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti tím, že se nevypořádala se zvláště závažným zdravotním stavem žalobce. Žalovaná dle městského soudu mohla vycházet pouze z informací, které jí byly v době vydání rozhodnutí známy, přičemž žalobce uvedl, že je zdravý a lékaře nenavštěvuje. Soud proto vyhodnotil žalobu jako nedůvodnou a zamítl ji.

[3] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu, který podřadil pod § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[4] Stěžovatel v kasační stížnosti nejprve uvádí, že městský soud nesprávně vyhodnotil jeho žalobní námitku nepřezkoumatelnosti té části rozhodnutí žalované, která se týkala jeho zvláště závažného zdravotního stavu. Závěr městského soudu o správnosti postupu žalované považuje za neakceptovatelný. Městský soud dle něj zcela opomněl, že nestandardní chování stěžovatele, které se v protokolu promítlo pouze do výroku o modlení se za nález cestovního pasu, muselo být pracovníkům žalované zřejmé a nemohou tvrdit, že jej nijak neregistrovali. Taktéž dle něj nemůže obstát tvrzení žalované, že si nebyla vědoma špatného zdravotního stavu stěžovatele, když byl následně ze zařízení pro zajištění cizinců odeslán do psychiatrické léčebny.

[5] Stěžovatel odkazuje na článek 21 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. 6. 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „nová přijímací směrnice“), podle kterého mají členské státy ve svých vnitrostátních předpisech provádějících tuto směrnici zohlednit situaci zranitelných osob, mj. i osob trpících závažnou chorobu nebo osob s duševní poruchou. Výše uvedený článek se pak dle stěžovatele promítl především do § 10 odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), podle kterého má Ministerstvo vnitra určovat, zda jsou žadatelé o mezinárodní ochranu zranitelnými osobami a v případě že ano, má také posoudit, zda taková žadatelé potřebují k uplatňování svých práv podporu. Vzhledem k tomu, že příslušná úprava týkající se zranitelných osob v zákoně o pobytu cizinců absentuje, má stěžovatel za to, že výše citovaný článek je třeba chápat jako přímo účinný.

[6] Stěžovatel dále zmiňuje rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 8. 2016, č. j. 1 Azs 123/2015 – 47, podle něhož by pracovníci žalované měli aktivně zjišťovat, zda je stěžovatele potřeba považovat za zranitelnou osobu ve smyslu § 73 odst. 7 zákona o azylu, když stěžovatel naznačí, že trpí zdravotními problémy nebo by tomu nasvědčovalo vlastní pozorování zaměstnanců žalované neb jiné indicie, ačkoliv stěžovatel během pohovoru uvede, že je jeho zdravotní stav dobrý.

[7] Z výše uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil jak napadený rozsudek městského soudu, tak rozhodnutí žalované ze dne 1. 8. 2018, č. j. KRPA-286902-14/ČJ-2018-000022, a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

pokračování

[8] Žalovaná svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužila.

[9] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[10] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[11] Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel byl dne 31. 7. 2018 zajištěn hlídkou Policie České republiky při kontrole na hl. nádraží v Praze. Při následném sepsání protokolu dne 1. 8. 2018 uvedl, že se jmenuje T. J. M., narodil se dne X v Austrálii. Do České republiky přicestoval tak, že přešel pěšky přes hranici z Německa. Cestovní doklad nemá, ani neměl, pas mu byl odcizen před několika měsíci na Slovensku. Je mu známo, že na území České republiky může pobývat pouze s platným cestovním dokladem, ale chodí se modlit do kostela, aby mu bůh jeho cestovní pas pomohl najít. Na našem území nemá platné povolení k pobytu, ani žádnou žádost o povolení k pobytu nepodal, měl v úmyslu Českou republiku opustit. V Německu si stěžovatel požádal o azyl. Je si vědom toho, že je v České republice neoprávněně. Stěžovatel dále uvedl, že je svobodný a bezdětný, nemá zde žádné vazby, nemá zde vůči žádné osobě vyživovací povinnost, nemá zde ani žádnou osobu, pro kterou by mohlo být z hlediska soukromého a rodinného života nepřiměřené, kdyby mu byl ukončen pobyt. Stěžovatel ani není rodinným příslušníkem občana České republiky ani občana Evropské unie; v Austrálii nemá žádné zázemí ani majetek, nedisponuje žádnými finančními prostředky jak pro pobyt, tak pro vycestování nebo pro složení finanční záruky. V České republice nepobírá žádné sociální dávky, ani v Německu jako žadatel o mezinárodní ochranu žádné dávky nedostával. V České republice se na žádné adrese nezdržuje, adresu v Německu nezná. Ke svému zdravotnímu stavu uvedl, že je dobrý, k lékaři nikam nechodí. Zdravotní pojištění však sjednané nemá.

[12] Ve smyslu § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření za účelem vycestování, policie zajistí na dobu nezbytně nutnou cizince, který neoprávněně vstoupil nebo pobýval na území, za účelem jeho předání podle mezinárodní smlouvy sjednané s jiným členským státem Evropské unie přede dnem 13. ledna 2009 nebo přímo použitelného právního předpisu Evropské unie (nařízení Dublin III). Podle odst. 3, nelze-li předání cizince uskutečnit ve lhůtě do 48 hodin, policie v řízení o zajištění cizince za účelem jeho předání vydá rozhodnutí, které je prvním úkonem v řízení.

[13] Podle bodu (20) odůvodnění nařízení Dublin III by k zajištění žadatelů o mezinárodní ochranu mělo docházet v souladu se zásadou, že osoba by neměla být zajištěna pouze proto, že žádá o mezinárodní ochranu (srov. též čl. 28 odst. 1 nařízení Dublin III). Zajištění by mělo trvat co nejkratší dobu a podléhat zásadám nezbytnosti a proporcionality. Zajištění žadatelů musí být v souladu zejména s článkem 31 Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Řízení podle tohoto nařízení týkající se zajištěné osoby by měla probíhat přednostně a v co nejkratších lhůtách. Pokud jde o obecné záruky ve vztahu

k zajištění, jakož i případně podmínky zajištění, měly by členské státy uplatňovat ustanovení nové přijímací směrnice rovněž na osoby zadržované na základě tohoto nařízení.

[14] Podle čl. 28 odst. 2 nařízení Dublin III mohou členské státy zajistit dotyčnou osobu za účelem jejího přemístění podle tohoto nařízení, existuje-li vážné nebezpečí útěku na základě posouzení každého jednotlivého případu, a pouze pokud je zajištění přiměřené a nelze účinně použít jiná mírnější donucovací opatření. Podle odst. 4, pokud jde o podmínky zajištění a záruky vztahující se na zajištěné osoby, použijí se na provádění přemístění do příslušného členského státu články 9, 10 a 11 nové přijímací směrnice.

[15] Podle čl. 11 odst. 1 nové přijímací směrnice by hlavním zájmem vnitrostátních orgánů mělo být zdraví, včetně zdraví duševního, zajištěných žadatelů, kteří jsou zranitelnými osobami. Jsou-li zajištěny zranitelné osoby, členské státy zajistí, aby byly tyto osoby pravidelně kontrolovány a aby se jim dostávalo odpovídající podpory s přihlédnutím k jejich konkrétní situaci včetně jejich zdravotního stavu.

[16] Podle čl. 21 nové přijímací směrnice členské státy zohlední ve vnitrostátních právních předpisech provádějících tuto směrnici zvláštní situaci zranitelných osob, například nezletilých osob, nezletilých osob bez doprovodu, zdravotně postižených osob, starších osob, těhotných žen, osamělých rodičů s nezletilými dětmi, obětí obchodování s lidmi, osob trpících závažnou chorobou, osob s duševní poruchou a osob, které byly podrobeny mučení, znásilnění nebo jiným formám hrubého psychického, fyzického nebo sexuálního násilí, jako jsou oběti ženské obřizky.

[17] Podle čl. 22 odst. 1 nové přijímací směrnice za účelem účinného provádění článku 21 posoudí členské státy, je-li žadatel žadatelem se zvláštními potřebami při přijetí. Členské státy rovněž určí povahu těchto potřeb. Toto posouzení se zahájí v přiměřené lhůtě poté, co byla učiněna žádost o mezinárodní ochranu a může být začleněno do stávajících vnitrostátních postupů. Členské státy zajistí, aby se tyto zvláštní potřeby při přijetí zohledňovaly podle ustanovení této směrnice rovněž v případech, kdy vyjdou najevo až v pozdějším stadiu azylového řízení. Členské státy zajistí, aby podpora poskytovaná žadatelům se zvláštními potřebami při přijetí v souladu s touto směrnicí zohledňovala jejich zvláštní potřeby při přijetí po celou dobu azylového řízení a aby byla jejich situace vhodným způsobem sledována.

[18] K povaze zajištění cizince podle § 129 odst. 1 a 3 zákona o pobytu cizinců se Nejvyšší správní soud vyjádřil například v rozsudku ze dne 30. 3. 2017, č. j. 4 Azs 31/2017 - 54: „*Nejvyšší správní soud [považuje] za nezbytné připomenout povahu samotného řízení o zajištění, které je z časového hlediska velmi krátké, neboť žalovaná o případném zajištění cizince musí rozhodnout do 48 hodin od prvotního omezení na svobodě.*“ S ohledem na uvedené nelze po žalované spravedlivě žádat, aby zevrubně a vyčerpávajícím způsobem vyřešila veškeré v úvahu přicházející otázky týkající se situace a stavu cizince a jeho celkového osudu na území členských států. Ostatně, rozhodnutí o zajištění podle citovaného ustanovení je prvním úkonem v řízení. Pokud konkrétní okolnosti dané věci neodůvodňují jiný postup, žalovaná není povinna explicitně se zabývat veškerými hypotetickými (zejm. v okamžiku rozhodnutí o zajištění nepravděpodobnými) scénáři a odhady. Rovněž se nelze dožadovat,

pokračování

aby žalovaná výslovně pojednala o veškerých obecných zárukách a podmínkách zajištění, které by členské státy měly uplatňovat podle nové přijímací směrnice. Z kvalitativního hlediska nutně existuje rozdíl mezi posouzením relevantních skutečností v řízení o zajištění podle § 129 odst. 1 a 3 zákona o pobytu cizinců, oproti například dublinskému řízení, ve kterém je jednoznačně širší prostor (z věcného i časového hlediska) pro posouzení situace cizince. Jinými slovy, zevrubné ověření, zda je přemístění cizince do jiného členského státu realizovatelné (z hlediska překážek na straně cizince anebo z jiných důvodů - např. ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III či ze zdravotních důvodů - viz rozsudek SDEU ze dne 16. 2. 2017, ve věci C – 578/16 PPU, C. K., H. F., A. S. *proti Slovinské republice*, podle něhož článek 4 Listiny základních práv Evropské unie musí být vykládán v tom smyslu, že „za okolností, kdy by přemístění žadatele o azyl, který trpí obzvláště závažným duševním nebo fyzickým onemocněním, s sebou neslo skutečné a prokázané riziko značného a nevratného zhoršení jeho zdravotního stavu, představuje toto přemístění nelidské a ponižující zacházení ve smyslu uvedeného článku“ (dále viz níže) probíhá až v samotném řízení o předání cizince. Uvedené samozřejmě neznamená, že žalovaná může rezignovat na své povinnosti zjistit skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti a za tímto účelem si opatřit dostatečné množství podkladů v rozsahu nezbytném pro posouzení existence podmínek pro zajištění cizince. Žalovaná je v řízení o zajištění podle výše citovaného ustanovení povinna zhodnotit zejména skutečnosti, které jsou jí známy z úřední činnosti či vyplývají z rozhodovací praxe soudů, skutečnosti obecně známy a okolnosti konkrétně zmíněné zajišťovaným cizincem, které jsou podstatné pro rozhodnutí o zajištění.

[19] Stěžovateli je nejprve nutno částečně přisvědčit v tom, že i z § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, jehož aplikace je přímo spojena s nařízením Dublin III, a dále z čl. 28 odst. 4 nařízení Dublin III ve spojení s čl. 11 nové přijímací směrnice, vyplývá, že v případě zajištění osoby za účelem přemístění podle citovaného nařízení je nezbytné zabývat se její zranitelností - zdravotním a duševním stavem (čemuž v nyní projednávané věci žalovaná dostatečným způsobem dostála - viz níže). Avšak skutečnost, že je osoba zranitelná ve smyslu citovaných ustanovení, bez dalšího neznamená, že ji nelze přemístit, ani že není možné ji za tímto účelem zajistit. Skutečnost, že relevantní právní předpisy kladou důraz na zvláštní postavení zranitelných osob a přístup k nim nemůže vést k závěru, že takové osoby jsou *a priori* vyňaty z působnosti vnitrostátních a unijních předpisů upravujících pobyt cizinců a žadatelů o mezinárodní ochranu na území členských států.

[20] Nejvyšší správní soud tedy ve shodě s městským soudem konstatuje, že žalovaná mohla při vydávání napadeného rozhodnutí vycházet pouze z informací, které jí byly známy. Sam stěžovatel při podání vysvětlení dne 1. 8. 2018 uvedl, že je zdravotně v pořádku a k lékaři nechodí. Taktéž na otázku, zda trpí nějakou nemocí nebo zda byl v poslední nemocný, odpověděl, že nikoliv. Po žalované nelze vyžadovat, aby z prohlášení stěžovatele, že se chodí modlit do kostela za nalezení pasu, vyvozovala bez dalšího jeho špatný psychický stav a posuzovala jej tak jako žadatele se zvláštními potřebami. Skutečnost, že byl stěžovatel během pobytu v zařízení pro zajištění cizinců přemístěn do Psychiatrické nemocnice Horní Bečkovice, potom svědčí o tom, že v jeho případě byla dodržena předmětná ustanovení nové přijímací směrnice a že mu byla ze strany vnitrostátních orgánů poskytnuta podpora s ohledem na jeho zranitelnost kvůli nastalým psychickým problémům.

[21] Pro úplnost zdejší soud uvádí, že napadené rozhodnutí žalované ani právní závěry městského soudu nejsou v rozporu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 8. 2015, č. j. 1 Azs 123/2015 - 47, o který stěžovatel opíral žalobní argumentaci týkající se povinnosti zjišťovat, zda zdravotní problémy cizince dosahují takové intenzity, aby byl považován za zranitelnou osobu. V citované věci se zdejší soud zabýval skutkově a právně odlišným případem, v němž stěžovatelce nebyl povolen vstup na území České republiky z důvodu, že se prokazovala pozměněným dokladem totožnosti [§ 73 odst. 4 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění]. Z předmětného rozsudku by pro danou věc bylo možné učinit obecný závěr, že pokud ve správním řízení nic nenásvědčuje intenzitě zdravotních potíží, pro které by měla být osoba považována za zranitelnou, a shromáždil-li správní orgán v tomto ohledu dostatek podkladů, pak není prokázáno, že cizinec je zranitelnou osobou. Věrohodným podkladem pro zjištění zdravotního stavu pro účely posouzení kritérií zranitelnosti je odborné lékařské posouzení. Nejvyšší správní soud opětovně poznamenává, že pokud pro to nevyplynou před správním orgánem důvody, není třeba otázku zranitelnosti osoby výslovně rozebírat (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2017, č. j. 2 Azs 38/2017 - 28, body [8] a [25]). Z výše uvedeného posouzení je zřejmé, že žalovaná v nyní projednávané věci svým povinnostem dostála, přičemž ve věci učinila přezkoumatelné závěry, jež mají oporu ve spise, v relevantních právních předpisech i judikatuře.

[22] Z uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. in fine zamítl.

[23] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.; žalovaná, která byla ve věci úspěšná, a náhrada nákladů řízení by jí po právu náležela, žádné náklady přesahující její běžnou správní činnost nevynaložila, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[24] Stěžovateli byl usnesením městského soudu ze dne 20. 8. 2018, č. j. 2 A 76/2018 - 17, ustanoven zástupcem pro řízení Mgr. Jindřich Lechovský, advokát se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování v takovém případě platí stát. Nejvyšší správní soud ustanovenému advokátovi přiznal odměnu za jeden úkon právní služby, tj. podání kasační stížnosti, podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátní tarif“). Zástupci stěžovatele tak náleží odměna za jeden úkon právní služby 3100 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu]. Vedle toho má stěžovatel též právo na náhradu hotových výdajů svého zástupce ve výši 300 Kč za každý úkon (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy zástupci stěžovatele náleží odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 3400 Kč. Zástupci stěžovatele tak bude vyplacena částka ve výši 3400 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. června 2019

pokračování

5 Azs 327/2018 - 21

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu